

2. Okun A. M. Potential GNP: Its Measurement and Significance // Cowles Foundation for Research in Economics at Yale University. Issue 190. – 1963. – 7 p.
3. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. – рус. «Гелиос», 2015 г. – 352 с.
4. Маршалл А. Принципы экономической науки. Серия `Экономическая мысль Запада`, М: «Прогресс». – 1993. – 594 с.
5. Мальтус Т. Р. Опыт о законе народонаселения. - М., 2008. 465 с.
6. Пильгуй Н.А. История мировых экономических идей / Н.А. Пильгуй // монография. – К.: «Либідь», 1992 г. – 292 с.
7. Самуэльсон П. А. Основания экономического анализа / Пол А. Самуэльсон ; под ред. П. А. Ватника. - Санкт-Петербург: Экономическая школа, Санкт-Петербург : Экономическая школа, 2002. - XXVIII, 604 с.
8. Сміт А. Дослідження про природу і причини багатства народів. – укр. «Наш Формат», 2018 р. – 722 с.
9. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития / Перевод В. С. Автономова и т.д. Воспроизводится по изданию: Шумпетер Й. А. Теория экономического развития. М.: Прогресс, 1982. Директмедиа Паблшинг Москва, - 2008.

*Пономаренко Ганна, студентка I року навчання
факультету іноземних мов Університету Ушинського
Науковий керівник : **Атаманюк З. М.**,
доктор філософських наук, доцент кафедри філософії,
соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Університету Ушинського*

ПОНЯТТЯ ІДЕОЛОГІЇ, ЇЇ РОЛЬ У СУСПІЛЬСТВІ

Важливим компонентом політичної системи суспільства є ідеологія і насамперед політична ідеологія. Ідеологія - це система поглядів та ідей. Ідеологія може бути науковою і ненауковою, може відображати або, навпаки, спотворювати реалії. Ідеологія формується і формулюється елітою суспільства для того, щоб обґрунтувати або виправдати курс влади, ті чи інші суспільні цінності. Політична ідеологія - це сукупність поглядів, що виражають інтереси і цілі у політичному житті. Зазвичай політична ідеологія закріплена в програмах партій.

Однією з найпоширеніших ідеологіями є лібералізм. Центральна ідея ліберальної ідеології-індивідуальні права і свободи. Ця ідеологія допомагала скидати монархії, а в ХХ ст. привела до ідеї "соціальної держави". Лібералізм ґрунтується на пріоритеті приватної життя перед публічною, громадянина перед державою. В економіці лібералізм виражається у використанні законів ринкової економіки без втручання держави.

Інший приклад ідеології - консерватизм. Вона виникла у відповідь на революції і головну цінність бачила в стабільності, сильній державі. У ХХ ст. неоконсерватизм привів до ідей регульованої ринкової економіки і демократії. Консерватизм заснований на пріоритеті публічної життя перед приватною, держави перед громадянином.

Пізніше виникла ідеологія комунізму. Ідеологічна програма комуністів - знищення старого суспільного ладу, де ширяє нерівність, і створення нового ладу, заснованого на соціальну рівність. Здійснити цю заміну пропонувалося шляхом революції з допомогою "диктатури пролетаріату". Передбачалося знищення приватної власності, експлуатації людини людиною, створення безкласового суспільства рівноправних людей. Згідно цієї

ідеології раніше "меншість" (підприємці-експлуататори) підпорядковувало собі "більшість", тобто всіх трудящих. В новому суспільстві, навпаки, трудяще більшість має підпорядкувати собі меншість, тобто підприємців. Влада більшості і в інтересах більшості - в цьому бачиться справжня демократія. Суть комуністичної ідеології - в пріоритеті соціальної рівності перед індивідуальною свободою. Насправді комунізм з його головним гаслом "від кожного - за здібностями; кожному - за потребами" виявився красивою і привабливою утопією.

Ідеологія соціалізму в якості головної суспільної цінності проголошує справедливість на основі поєднання індивідуальної свободи і соціальної рівності. Гасло соціалізму: від кожного - але здібностям; кожному - по праці. Ця ідеологія шукає баланс між порядком і реформами в русі до справедливості в суспільстві. Партії, які дотримуються цієї ідеології, називаються соціалістичними, соціал-демократичними, лейбористськими. Більшість таких партій об'єднані в Соціалістичний інтернаціонал - Социтерн.

У ХХ ст. у Німеччині та Італії виникла ідеологія фашизму - "нового порядку", тотального і повного контролю держави над всіма сторонами суспільного і особистого життя. Фашистська ідеологія обіцяла суспільну гармонію і благополуччя, використовувала ідеї переваги арійської раси над усіма іншими, силового вирішення національних проблем, розширення "життєвого простору" за рахунок слов'янських земель і знищення слов'янського населення на Сході. Неофашистська ідеологія існує і сьогодні в багатьох країнах, в тому числі в кілька перетворених формах. Вона несе з собою націоналістичні, расистські, мілітаристські ідеї. У ФРН, наприклад, існує Націонал-демократична партія, що зберігає ідеї національної зверхності. Сильні подібні ідеї і в сучасній Прибалтиці, яка акумулювала спадщина нацизму (ходи колишніх нацистів, інститут "негромадян" і утиски "російськомовних" в Латвії тощо).

У багатьох арабських країнах панує релігійна ідеологія. У Північній Кореї (КНДР) державною ідеологією вважаються так звані "ідеї чучхе" (опора на власні сили при майже повній самоізоляції).

В даний час в найбільш розвинених, передових державах основною ідеологією є ідеологія демократії (хоча демократія при цьому може розумітися по-своєму), правової держави, ринкової економіки і т. п. В окремих випадках розвинені держави ведуть боротьбу за демократію в інших країнах за принципом: заради демократії готові знищити всіх до останнього; саме такий підхід простежується у міжнародних акціях США і низки європейських країн, зокрема в Іраку, Лівії.

Ідеологічними установками будь-яка держава обґрунтовує практично кожен свій крок, захід, прийняття важливих заходів. Ідеології концентрують у собі інтереси тих чи інших груп суспільства, окремих держав і груп держав. Роль ідеології в сучасному світі зростає. У багатьох сферах внутрішньої та міжнародної житті все більш гостро відчувається протиборство ідеологій, ідеологічних позицій, установок. Часто одна, показна, ідеологія прикриває реальну ідеологію; наприклад, ідеологія демократії використовується для того, прикрити ідеологію експансії і контролю над надрами в світі.

Література:

1. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття : вибрані філософські етюди. Київ : Дух і літера, 2012. 473 с.
2. Гринів О. Історія української філософії. Львів : Тріада 11. плюс, 2015. 302 с.